

Nr 21.

Ankom till riksdagens kansli den 25 april 1939 kl. 2 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om höjning av tullen å vissa slag av vävnader.

(1:a avd.).

I en inom första kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 88, hava herrar *Gustaf Adolf Björkman* och *Bergström* hemställt,

»att riksdagen ville besluta, att gällande tulltaxa från och med den dag Kungl. Maj:t bestämmer skall erhålla följande ändrade lydelse i här nedan angivna delar.

Tull
för 100 kg
kronor

Vävnader, ej särskilt nämnda:
innehållande *silke*:

andra slag:

av silke i förening med mer än 15 % annat spånadsämne:

vävnader av ull, innehållande trådar, helt eller delvis av silke, för så vitt silket utgör högst 5 % av vävnadens hela vikt, vägande per m²:

479: 1	mer än 200 g	E 250: —
479: 2	200 g eller därunder	E 300: —

helt eller delvis av *ull*, utan inblandning av *silke*:

andra slag, vägande per m²:

485: 1	mer än 200 g men ej mer än 500 g	E 225: —
485: 2	200 g eller därunder	E 275: —

Beträffande motiveringen för detta förslag, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, får utskottet hänvisa till motionen.

Vid behandlingen av motionen har utskottet anlitat byråchefen i generaltullstyrelsen E. Sandquist såsom sakkunnig.

Införseln av vävnader, fallande under stat. nr 1022: 1—2 (tulltaxenr 485), d. v. s. vävnader av ull och vistra med en vikt av 500 gram eller därunder per m², har åren 1929—1938 varit följande:

Å r	Ton	1,000 kronor	Å r	Ton	1,000 kronor
1929	1,197	19,983	1934	952	14,044
1930	1,400	22,582	1935	1,140	15,399
1931	1,579	22,601	1936	1,344	17,372
1932	956	14,421	1937	1,556	19,148
1933	824	11,948	1938 (prel.)	1,597	18,826

Tillverkningen av yllevävnader, andra slag än maskinfilt, mattor, fälb-, plysch- och sammetsvävnader, dukar, schalar, faltar, draperier m. m., har under åren 1931—1937 varit följande:

Å r	Ton	1,000 kronor	Å r	Ton	1,000 kronor
1931	6,004	56,475	1935	8,070	72,311
1932	6,639	62,131	1936	9,126	82,144
1933	6,736	61,971	1937 (prel.)	9,165	85,700
1934	8,273	77,334			

Till och med år 1930 äro i industristatistiken samtliga hel- och halvyllvävnader, inklusive stampad filt, sammanförda under en rubrik, som från och med år 1931 uppdelats, vadan inbördes fullt jämförbara uppgifter föreliggande först från och med detta år.

Importen och tillverkningen, sådana de i det föregående redovisats, äro ej direkt jämförbara, enär den sistnämnda omfattar ett större antal varuslag än den förra.

I 1911 års tulltaxa voro tullarna å medeltunga och lätta yllevävnader ursprungligen bestämda på det sätt, att vävnader, vägande mer än 200 gram men ej mer än 700 gram per m², drogo en tull av 175 kronor för 100 kilogram, medan vävnader, vägande 200 gram eller därunder per m², voro underkastade en tull av 225 kronor för 100 kilogram. Genom beslut av 1926 års riksdag höjdes tullen för vävnader, vägande mer än 200 gram men ej mer än 500 gram per m², med 50 kronor för 100 kilogram, under det att tullen sänktes för vävnader, vägande mer än 500 gram men ej mer än 700 gram per m², med 15 kronor för 100 kilogram. För vävnader med en vikt av 200 gram eller därunder per m² vidtogs däremot icke någon förändring i tullsatsen. De verkställda ändringarna i viktgruppsindelningen och tullarna motiverades i huvudsak därmed, att den inhemska konsumtionen alltmera övergått från tyngre till lättare vävnader. Då produktionskostnaderna per

viktenhet vore större för de lättare än för de tyngre vävnaderna, borde tullen å de förra höjas, medan tullen för de senare samtidigt kunde sänkas.

I den föreliggande motionen har hemställts, att jämväl tullen å vävnader, vägande 200 gram eller därunder per m², måtte höjas med 50 kronor för 100 kilogram, varigenom tullen i fråga skulle komma att uppgå till 275 kronor för 100 kilogram. I syfte att denna tullökning icke skulle kunna kringgå på det sätt, att en ringa mängd silke inblandades i varan, har samtidigt hemställts om en motsvarande höjning av den för yllevävnader, innehållande högst 5 procent silke, nu gällande tullsatsen av 250 kronor för 100 kilogram, vilken alltså beträffande dylika vävnader med en vikt av 200 gram eller därunder per m² skulle höjas till 300 kronor för 100 kilogram.

Till stöd för motionärernas förslag hava åberopats i stort sett enahanda skäl, som föranledde de av 1926 års riksdag vidtagna ändringarna i tullarna för yllevävnader. Sålunda har framhållits bland annat att förbrukningen numera omfattade tunna och lätta vävnader i långt större utsträckning än förr och att dessa kvaliteter helt naturligt droge betydligt högre tillverkningskostnader än de grövre och tyngre. Härigenom hade uppstått betydande svårigheter för den inhemska industrien på området att göra sig gällande i konkurrensen gentemot utlandet.

Efter därom i grundlagsenlig ordning framställd begäran har utskottet emottagit ett av kommerskollegium avgivet utlåtande. Vid utlåtandet hava fogats yttranden av handelskamrarna i Stockholm, Norrköping, Malmö, Göteborg och Borås ävensom från Svenska yllefabrikantföreningen och Sveriges grossistförbund.

De från näringsorganisationerna inkomna yttrandena giva uttryck åt olika uppfattningar rörande behovet av de föreslagna tullhöjningarna.

Stockholms handelskammare, som utgår från att import av ifrågavarande vävnader förekommer i stor omfattning, finner den väckta tullskyddsfrågan hava vittgående betydelse, såväl ur industriens synpunkt som med hänsyn till handelspolitiska förhållanden. Med hänsyn till konkurrensmöjligheterna i de länder, från vilka en mycket stor del av importen härrör, funnes anledning förmoda, att den föreslagna tullförhöjningen i många fall icke skulle medföra den avsedda importminskningen. På grund av att traktatsenligt tullen i fråga vore begränsad till 25 procent av värdet kunde man med säkerhet räkna med att den förhöjda viktullen i många fall icke skulle komma i tillämpning. Härtill komme, att de rådande handelspolitiska förhållandena manade till stor varsamhet, då det gällde att vidtaga höjningar i tullsatserna. Sådana åtgärder borde icke vidtagas, med mindre än att de vore strängt nödvändiga för vederbörande industris upprätthållande. Då förhållandena i förevarande fall icke torde kunna sägas vara av denna karaktär, avstyrker handelskammaren bifall till motionen.

Östergötlands och Södermanlands handelskammare har under hänvisning

till i motionen förebragt motivering tillstyrkt bifall till motionärernas hemställan.

Skånes handelskammare vitsordar, att den övermäktiga utländska konkurrens, som den svenska ylleindustrien i fråga om lätta vävnader nu hade att möta, skulle genom den ifrågasatta tullhöjningen åtminstone i viss grad kunna motverkas. Av den stora importen av olika slags yllevoror framginge otvivelaktigt, att ylleindustrien i jämförelse med andra textilindustrier i skyddshänseende vore missgynnad och icke nått den utveckling och betydelse ur sysselsättningssynpunkt, som eljest varit möjlig. Handelskammaren förordar därför bifall till de i motionen framlagda tullhöjningarna.

Handelskammaren i Göteborg framhåller, att den föreslagna tullförhöjningen icke spelade någon större roll ur importsynpunkt och att den för konsumenterna knappast syntes kunna bliva till någon större olägenhet.

Västergötlands och norra Hallands handelskammare anser den föreslagna tullförhöjningen vara en värdefull hjälp för den svenska ylleindustrien för att i någon mån återvinna den marknad av lätta ylletyger, vilken under senare år på grund av utlandets starka konkurrens till stor del gått förlorad. Under förutsättning, att hinder icke befundes möta ur handelspolitisk synpunkt, tillstyrker handelskammaren den föreslagna tullförhöjningen.

Svenska yllefabrikantföreningen tillstyrker bifall till motionen.

Sveriges grossistförbund har ansett, att i motionen icke framförts bärande skäl för höjning av tullen å lättare yllevävnader och har därför avstyrkt framställningen.

Till stöd härför har förbundet i huvudsak anfört följande.

Den i motionen åberopade ökade importen åren 1933—1938, som jämväl avsåge andra vävnader än sådana, för vilka tullhöjning föreslås, kunde med säkerhet tillskrivas en genom ökat välstånd åstadkommen höjning av allmänhetens köpkraft, vadan de i motionen åberopade siffrorna icke stödde uppfattningen, att importökningen skulle ha skett på den svenska industriens bekostnad. Skäl för en tullhöjning å vistravävnader, vilken automatiskt skulle ske, om motionen bifölles, föreläge ej, då de i stor utsträckning tillverkades av varor av svenskt ursprung och utgjorde ett mycket viktigt råmaterial för tillverkning av rena konsumtionsvaror, som vore av betydelse för de mindre bemedlades försörjning med beklädnadsartiklar. Därjämte ersatte vistravävnader med hänsyn till kvaliteten i huvudsak bomullsvaror och icke yllevoror, varför en tullbehandling efter samma grunder, som sker vid införsel av bomullsvävnader, vore motiverad.

Den svenska fabrikationen av ifrågavarande yllevävnader arbetade med utländskt halvfabrikat, alltså importerade yllegarner, vilka icke tillverkas i Sverige. Fabrikerna vore icke i behov av ökat tullskydd, då de väverier, vilka tillverka lättare yllevävnader, under de senare åren kunnat i stor utsträckning öka sina tillverkningar. En kraftig stegring av vinstsiffrorna för väverierna i fråga under de senaste fem åren kunde konstateras. Även om dessa väverier förutom yllevävnader även tillverkade vävnader av vistra, visade dock expansionen inom industrien tydligt, att ytterligare tullskydd icke behövdes.

Den ojämförligt största tillverkningen av de klädesplagg, vari ifrågavarande lätta yllevävnader ingå, avsåge billigare artiklar, som vore ägnade att tillgodose den stora men mindre köpkraftiga allmänhetens behov. Även den

ökning av tullkostnaderna med 10 öre för kvadratmeter, som tullhöjningen enligt uppgift i motionen skulle medföra, skulle under sådana omständigheter väsentligt fördyra varan och medföra en ökning av utförsäljningspriset för billigare klädningar med minst 7 procent.

Importen av lättare yllevävnader från Japan visade avsevärd ökning, men dessa varor vore så billiga, att tullen beräknades till 25 procent av varuvärdet, vadan de knappast berördes av den föreslagna ändringen av tullen.

Kommerskollegium har bland annat framhållit, att i enlighet med vad som anförts i motionen, importen av de i motionen avsedda vävnaderna i det närmaste fördubblats från år 1933. Det förefölle troligt, att denna importökning främst finge tillskrivas en inom landet ökad förbrukning. Det vore vidare tydligt, att yllevävnadsindustrien, som helhet betraktad, kunnat avsevärt och i ganska jämn progression öka sin tillverkning ända från år 1931.

Kommerskollegium har vidare anført följande:

»Tillgängligt material tillåter icke att i detalj bedöma, i vad mån den utländska konkurrensen varit övermäktig i fråga om de lättaste yllevävnaderna, såsom uppgives i motionen och i vissa inkomna yttranden. Uppenbart är dock, att om så varit fallet har situationen beträffande andra slag av yllevävnader medgivit, att den svenska tillverkningen kunnat icke blott hävda sig utan även avsevärt utvecklas.

Varken av handelsstatistiken eller industristatistiken kan utläsas den verkliga storleken av den varugrupp, det här är fråga om. Tvivelsutan rör det sig dock om väsentliga kvantiteter och belopp. Även en måttlig tullhöjning, sådan som i motionen föreslagits, kan under sådana omständigheter tänkas få kännbara verkningar, icke minst med avseende på handelsförbindelserna med utlandet. Detta förhållande måste i och för sig föranleda varsamhet i fråga om ökning av tullbelastningen. Därjämte har, såsom ovan anförts, en granskning av importens och tillverkningens utveckling under en följd av år icke givit sådant resultat, att enligt Kollegii mening den föreslagna tullförhöjningen för närvarande skulle kunna anses tillräckligt motiverad.»

Under återopande av vad i utlåtandet anförts har *kommerskollegium* avstyrkt bifall till motionen.

Enligt vad utskottet inhämtat utgöras de vävnader, som i motionen avses, icke endast av vanliga hel- och halvyllevävnader utan även av vävnader, som helt eller delvis bestå av vistra eller cellull. Sistnämnda slag av vävnader skola nämligen enligt gällande bestämmelser i tullbeskattningsavseende jämföras med yllevävnader.

Utskottet.

De vävnader, om vilka här är fråga, äro föremål för tillverkning inom såväl ylleindustrien som bomulls- och linneindustrierna. Enligt vad för utskottet uppgivits lär dylik tillverkning numera bedrivas vid ett flertal större och mindre företag. Vissa omständigheter synas tala för, att tullarna å ifrågasvarande vävnader med fullföljande av den tanke, som låg till grund för de av 1926 års riksdag beslutade ändringarna av nämnda tullar, borde underkastas en av den fortsatta övergången från tyngre till lättare vävnader betingad ytterligare differentiering och att i samband därmed en ny viktgrupp med högre tull, på sätt i motionen föreslagits, borde införas för vävnader

vägande 200 gram eller därunder per m². Det är emellertid här fråga om mycket betydande importartiklar, beträffande vilka en tullförhöjning på sätt kommerskollegium framhållit, skulle kunna få kännbara verkningar med avseende å våra handelsförbindelser med utlandet. Det bör därvid beaktas att en tullförhöjning för vävnaderna automatiskt skulle medföra en höjning av tullarna jämväl för av vävnaderna tillverkade kläder och andra sömnadsarbeten, enär dylika arbeten beläggas med samma tull som den spånadsvara, av vilken de framställts, med vissa procentuella tillägg. Under sådana förhållanden anser sig utskottet icke kunna tillstyrka bifall till den föreslagna tullförhöjningen, men förutsätter att frågan ägnas uppmärksamhet vid en blivande allmän revision av tullskyddssystemet.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen I: 88 av herrar Gustaf Adolf Björkman och Bergström, om höjning av tullen å vissa slag av vävnader, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 25 april 1939.

På bevillningsutskottets vägnar:

IVAR ANDERSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Viktor Larsson, Heiding, Wahlmark, Bengtsson, Sjö-dahl, Elon Andersson, Velander, Ekman* och *Sylwan*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Norrköping, *Lövgren, Björklund, Olsson* i Gävle, *Ericson* i Boxholm, *Johanson* i Huskvarna, *Werner* i Hultsfred, *Hammarlund, Hagberg* i Malmö och *Jonsson* i Skedsbygd.